

THE LIGHT OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series II Lecture #9

HOW TO CHANGE YOUR LUCK

F	FATE	<i>SHABBOS 156A</i>
O	ORDAINED	<i>CHULLIN 7B</i>
R	RECKLESSNESS	<i>SHABBOS 32A</i>
T	TESHUVA	<i>ROSH HASHANAH 16B</i>
U	UPLIFTING	<i>SHABBOS 156A</i>
N	NEGATIVITY	<i>KESUBOS 8B</i>
E	ENDURANCE	<i>BERACHOS 64A</i>

F FATE

SHABBOS 156A

A.

רבי חנינא אומר: מזל מחכים, מזל מעשיר, ויש מזל לישראל. שבת קנו.

It was stated. R. Chanina said: The "mazel" gives wisdom, the "mazel" gives wealth, and [the fate of] Israel is controlled by "mazel". **Shabbos 156a**

B.

אמר רבא: חיי, בני ומזוני, לא בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא. דהא רבה ורב חסדא תרוייהו רבנן צדיקי הוו, מר מצלי ואתי מיטרא, ומר מצלי ואתי מיטרא. רב חסדא חיה תשעין ותרתין שנין - רבה חיה ארבעין, בי רב חסדא - שיתין הלולי, בי רבה - שיתין תיכלי. בי רב חסדא - סמידא לכלבי ולא מתבעי, בי רבה - נהמא דשערי לאינשי, ולא משתכח. מועד קטן כח.

Rava said: [Length of] life, children and sustenance depend not on merit but [rather on] "mazel". For [take] Rabbah and R. Hisda [for instance]. Both were saintly Rabbis; one master prayed for rain and it came, the other master prayed for rain and it came. R. Hisda lived to the age of ninety-two, Rabbah [only] lived to the age of forty. In R. Hisda's house there were held sixty marriage feasts, at Rabbah's house there were sixty bereavements. At R. Hisda's house there was the purest wheaten bread for dogs, and it went to waste; at Rabbah's house there was barley bread for human beings and that not to be had. **Moed Katan 28a**

C.

דריש ר' חנינא בר פפא: אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו, ונוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה, ואומר לפניו: רבש"ע, טפה זו מה תהא עליה? גבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני? ואילו רשע או צדיק - לא קאמר, כדר' חנינא דא"ר חנינא: הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים, שנאמר (דברים י') ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'. נדה טז:

R. Hanina b. Papa made the following exposition: The name of the angel who is in charge of conception is 'Night', and he takes up a drop and places it in the presence of the Holy One, blessed be He, saying, 'Sovereign of the universe, what shall be the fate of this drop? Shall it produce a strong man or a weak man, a wise man or a fool, a rich man or a poor man?' Whereas 'wicked man' or 'righteous one' he does not mention, in agreement with the view of R. Hanina. For R. Hanina stated: Everything is in the hands of heaven except the fear of G-d, as it is said, And now, Israel, what doth the L-rd thy G-d require of thee, but to fear etc. **Nidah 16b**

O ORDAINED

CHULLIN 7B

A.

אמר ר' חנינא: אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה, שנאמר: (תהלים ל"ז) מד' מצעדי גבר כוננו, (משלי כ') ואדם מה יבין דרכו. חולין ז:

R. Hanina further said: No man bruises his finger here on earth unless it was so decreed against him in heaven, for it is written: It is of the L-rd that a man's goings are established. How then can man look to his way? **Chullin 7b**

B.

כך יסורין, בשעה שמשגרין אותן על האדם, משביעין אותן: שלא תלכו אלא ביום פלוני, ולא תצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית, ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני. עבודה זרה נה.

It is similar with afflictions. At the time they are sent upon a man the oath is imposed upon them, "You shall not come upon him except on such and such a day, nor depart from him except on such and such a day, and at such an hour, and through the medium of so and so, and through such and such a remedy." **Avodah Zarah 55a**

C.

אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר, וכן תנא משמיה דרבי עקיבא: לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד. כי הא, דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא, מטא להאיא מתא, בעא אושפיזא לא יהבי ליה. אמר: כל דעביד רחמנא לטב. אזל ובת בדברא, והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא. אתא זיקא כבייה לשרגא, אתא שונרא אכליה לתרנגולא, אתא אריה אכלא לחמרא. אמר: כל דעביד רחמנא לטב. ביה בליליא אתא גייסא, שבייה למתא. אמר להו: לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה. ברכות דף ס:

R. Huna said in the name of Rav citing R. Meir, and so it was taught in the name of R. Akiba: A man should always accustom himself to say 'Whatever the All-Merciful does is for good', [as exemplified in] the following incident. R. Akiba was once going along the road and he came to a certain town and looked for lodgings but was everywhere refused. He said 'Whatever the All-Merciful does is for good', and he went and spent the night in the open field. He had with him a cock, an ass and a lamp. A gust of wind came and blew out the lamp, a weasel came and ate the cock, a lion came and ate the ass. He said: 'Whatever the All-Merciful does is for good'. The same night some brigands came and carried off the inhabitants of the town. He said to them: Did I not say to you, 'Whatever the All-Merciful does is all for good?' **Berachos 60b**

D.

דרש רב יוסף: מאי דכתיב (ישעיהו י"ב) אודך ד' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני, במה הכתוב מדבר - בשני בני אדם שיצאו לסחורה, ישב לו קוץ לאחד מהן - התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים, התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר ישוב אפך ותנחמני. והיינו דאמר רבי אלעזר: מאי דכתיב (תהלים ע"ב) עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם - אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו. נדה לא.

R. Yoseph gave the following exposition: What is the purport of the Scriptural text, I will give thanks unto Thee, O L-rd; for though Thou wast angry with me, Thine anger is turned away, and Thou comfortest me. The text alludes to two men who set out on a trading expedition when a thorn got into [the foot of] one of them who began to blaspheme and to revile. After a time, however, when he heard that his friend's ship had sunk into the sea he began to laud and praise. Hence it is written, 'Thine anger is turned away, and Thou comfortest me'. This is indeed in line with what R. Eleazar stated: What is implied by the Scriptural text, Who doeth wondrous things alone; and blessed be His glorious name for ever? Even the person for whom a miracle is performed is unaware of the miracle. **Nidah 31a**

R RECKLESSNESS *SHABBOS 32A*

רבי ינאי בדיק ועבר. רבי ינאי לטעמיה, דאמר: לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו נס - שמא אין עושיין לו נס. ואם עושיין לו נס - מנכיין לו מזכיותיו. אמר רבי חנין: מאי קראה (בראשית לב) - קטנתי מכל החסדים ומכל האמת. רבי זירא ביומא דשותא לא נפיק לביני דיקלא. אמר רב יצחק בריה דרב יהודה: לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה - אומרים לו: הבא זכות והפטר. שבת לב.

R. Yannai examined [the bridge] and then crossed over. R. Yannai [acted] upon his views, for he said, A man should never stand in a place of danger and say that a miracle will be wrought for him, lest it is not. And if a miracle is wrought for him, it is deducted from his merits. R. Hanin said, Which verse [teaches this]? "I am become diminished by reason of all the deeds of kindness and all the truth." R. Zera would not go out among the palm-trees on a day of the strong south wind. R. Yitzchok the son of Rav Yehudah said: Let one always pray for mercy not to fall sick; for if one falls sick he is told, "Show thy merits and be then you will be set free." **Shabbos 32a**

T TESHUVA *ROSH HASHANAH 16B*

אמר רבי יצחק: ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן: צדקה, צעקה, שינוי השם, ושינוי מעשה. צדקה - דכתיב (משלי י) וצדקה תציל ממות, צעקה - דכתיב (תהלים קז) ויצעקו אל ד' בצר להם וממצקותיהם יוציאם, שינוי השם - דכתיב (בראשית יז) שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה, וכתיב וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן, שינוי מעשה - דכתיב (יונה ג) וירא האלקים את מעשיהם, וכתיב (יונה ג) וינחם האלקים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה. ויש אומרים: אף שינוי מקום, דכתיב (בראשית יב) ויאמר ד' אל אברם לך לך מארצך, והדר ואעשך לגוי גדול. ואידך - ההוא זכותא דארץ ישראל הוא דאהניא ליה. ראש השנה טז:

R. Yitzchok further said: Four things cancel the doom of a man, namely, charity, supplication, change of name and change of conduct. Charity, as it is written, "And charity delivereth from death." Supplication, as it is written, "Then they cried unto the Lord in their trouble, and he delivered them out of their distresses." Change of name, as it is written, "As for Sarai thy wife, thou shalt not call her name Sarai, but Sarah shall her name be;" and it continues, "And I will bless her and moreover I will give thee a son of her." Change of conduct, as it is written, "And G-d saw their works, and it continues, and G-d repented of the evil which He said He would do unto them and He did it not." Some

say that change of place [also avails], as it is written, "Now the L-rd said unto Abram: Get thee out of thy country," and it proceeds, "And I will make of thee a great nation." And the other [— why does he not reckon this]? — In that particular case it was the merit of the land of Israel which availed him. **Rosh Hashanah 16b**

U UPLIFTING

SHABBOS 156A

A.

רבי יוחנן אמר: אין מזל לישראל. ואזדא רבי יוחנן לטעמיה, דאמר רבי יוחנן: מניין שאין מזל לישראל - שנאמר (ירמיהו י) כה אמר ד' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאתות השמים אל תחתו כי יחתו הגויים מהמה, גויים יחתו, ולא ישראל. . . ומדרבי עקיבא נמי, אין מזל לישראל. דרבי עקיבא הויה ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: ההוא יומא דעיילה לבי גננא - טריק לה חיויא ומיתא. הוה דאיגא אמילתא טובא. ההוא יומא שקלתא למכבנתא, דצתא בגודא, איתרמי איתיב בעיניה דחיויא. לצפרא כי קא שקלה לה - הוה קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: מאי עבדת? - אמרה ליה: בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והווי טרידי כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה. קאימנא, שקלתי לריסתנאי דיהבית לי, יהבתי ניהליה. אמר לה: מצוה עבדת נפק רבי עקיבא ודרש: וצדקה תציל ממות ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה. שבת קנו

R. Yochanan maintained: Israel is not controlled by "mazel". Now, R. Yochanan is consistent with his view, for R. Johanan said: How do we know that Israel is not controlled by "mazel"? Because it is said, "Thus saith the Lord: Learn not the way of the nations, and be not dismayed at the signs of heaven, for the nations are dismayed at them: they are dismayed but not Israel." Rav too holds that Israel is not controlled by "mazel". . . From R. Akiva too [we learn that] Israel is not controlled by "mazel". For R. Akiva had a daughter. Now, astrologers told him: On the day she enters the bridal chamber a snake will bite her and she will die. He was very worried about this. On that day [of her marriage] she took a brooch [and] stuck it into the wall and by chance it penetrated [sank] into the eye of a serpent. The following morning, when she took it out, the snake came trailing after it. 'What did you do?' her father asked her. 'A poor man came to our door in the evening.' she replied, 'and everybody was busy at the banquet, and there was none to attend to him. So I took the portion which was given to me and gave it to him.' 'You have done a good deed,' said he to her. Thereupon R. Akiva went out and lectured: 'But charity delivereth from death': and not [merely] from an unnatural death, but from death itself. **Shabbos 156**

B.

שלשה דברי דרך ארץ מה יעשה אדם ויחכם? אמר להן: ירבה בישיבה, וימעט בסחורה. אמרו: הרבה עשו כן ולא הועיל להם אלא: יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר (משלי ב') כי ד' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. תני ר' חייא: משל למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו, ומשגר לאוהביו ממה שלפניו. מאי קמ"ל? דהא בלא הא לא סגי. מה יעשה אדם ויתעשר? אמר להן: ירבה בסחורה, וישא ויתן באמונה. אמרו לו: הרבה עשו כן ולא הועיל אלא: יבקשו רחמים ממי שהעושר שלו. שנאמר (חגי ב') לי הכסף ולי הזהב. מאי קמ"ל? דהא בלא הא לא סגי. נדה ע:

‘Three [questions that the community of Alexandria asked Rabbi Yehoshua] were concerned with matters of conduct’: What must a man do that he may become wise? He replied: Let him engage much in study and a little in business. Did not many, they said, do so and it was of no avail to them? — Rather, let them pray for mercy from Him to whom is the wisdom, for it is said, For the L-rd giveth wisdom, out of His mouth cometh knowledge and discernment. R. Hiyya taught: This may be compared to the action of a mortal king who prepared for his servants a banquet but to his friends he sent from that which he had before himself. What then does he teach us? That one without the other does not suffice. What must a man do that he may become rich? He replied: Let him engage much in business and deal honestly. Did not many, they said to him, do so but it was of no avail to them? — Rather, let him pray for mercy from Him to whom are the riches, for it is said: Mine is the silver, and Mine the gold. What then does he teach us? — That one without the other does not suffice. **Nidah 70b**

C.

תניא, רבי אלעזר הקפר אומר: לעולם יבקש אדם רחמים על מדה זו, שאם הוא לא בא - בא בנו, ואם בנו לא בא - בן בנו בא, שנאמר (דברים טו) כי בגלל הדבר הזה, תנא דבי רבי ישמעאל: גלגל הוא שחוזר בעולם. אמר רב יוסף: נקיטינן, האי צורבא מרבנן לא מיעני - והא קא חזינן דמיעני - אם איתא דמיעני, אהדורי אפתחא לא מיהדר. אמר לה רבי חייא לדביתהו: כי אתי עניא - אקדימי ליה ריפתא, כי היכי דלקדמו לבניך. - אמרה ליה: מילט קא לייטת להו? - אמר לה: קרא קא כתיב כי בגלל הדבר הזה, ותנא דבי רבי ישמעאל: גלגל הוא שחוזר בעולם, תניא רבן גמליאל ברבי אומר: (דברים יג) ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות - אין מרחמין עליו מן השמים. שבת קנא:

It was taught, R. Eleazar ha-Kappar said: Let one always pray to be spared this fate [poverty], for if he does not descend [to poverty] his son will, and if not his son, his grandson, for it is said, because that for [בגלל] this thing, [etc.]. The School of R. Ishmael taught: It is a wheel [גלגל] that revolves in the world. R. Joseph said: We hold [as tradition] that a Rabbinical student will not suffer poverty. But we see that he does suffer poverty? Even if he suffers poverty, he [nevertheless] does not engage in begging. R. Hiyya said to his wife: When a poor man comes, be quick to offer him bread, so that others may be quick to offer it to your children. You curse them! she exclaimed. A verse is written, he replied: ‘because that for [bi-gelal] this thing’, whereon the School of R. Ishmael taught: It is a wheel that revolves in the world. It was taught R. Gamaliel Beribbi said: And He shall give thee mercy, and have compassion upon thee, and multiply thee: he Who is merciful to others, mercy is shown to him by Heaven, while he who is not merciful to others, mercy is not shown to him by Heaven. **Shabbos 156b**

N NEGATIVITY

KESUBOS 8B

A.

אמר רב חנן בר רב: הכל יודעין כלה למה נכנסה לחופה, אלא כל המנבל פיו ומוציא דבר נבלה מפיו, אפילו נחתם לו גזר דינו של שבעים שנה לטובה - נהפך עליו לרעה. כתובות ח:

Said R. Hanan, the son of Rav: All know for what purpose a bride is brought into the bridal chamber, but whoever disgraces his mouth and utters a word of folly-even if a [divine] decree of seventy years of happiness were sealed [and granted] unto him, it is turned for him into evil. **Kesubos 8b**

B.

אמרי אינשי: גירדנא דלא טייזן, שתא בציר משני. עבודה זרה כו.

A folk saying: [For] a weaver who is not humble, one year is worse than the next.

Avodah Zarah 26a

E ENDURANCE

BERACHOS 64A

אמר רבי אבין הלוי: כל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה - שעה נדחת מפניו, מדרבה ורב יוסף. דרב יוסף סיני, ורבה עוקר הרים. אצטריכא להו שעתא, שלחו להתם: סיני ועוקר הרים איזה מהם קודם? שלחו להו: סיני קודם, שהכל צריכין למרי חטיא. אף על פי כן לא קבל עליו רב יוסף, דאמרי ליה כלדאי: מלכת תרתין שנין. מלך רבה עשרין ותרתין שנין, מלך רב יוסף תרתין שנין ופלגא. כל הנך שני דמלך רבה, אפילו אומנא לביתה לא קרא. ברכות סד.

R. Avin the Levite said: Whoever tries to force his [good] fortune will be dogged by [ill] fortune, and whoever forgoes his [good] fortune will postpone his [ill] fortune. This we can illustrate from the case of Rabbah and R. Yoseph. For R. Yoseph was 'Sinai' and Rabbah was 'an uprooter of mountains'. The time came when they were required [to be head of the Academy]. They [the collegiates] sent there [to Palestine] to ask, As between 'Sinai' and an 'uprooter of mountains', which should have the preference? They sent answer: Sinai, because all require the owner of wheat. Nevertheless, R. Yoseph would not accept the post, because the astrologers had told him that he would be head for only two years. Rabbah thereupon remained head for twenty-two years, and R. Yoseph after him for two years and a half. During all the time that Rabbah was head, R. Yoseph did not so much as summon a cupper to come to his house. **Berachos 64a**